ഗർഗസംഹിതാ/ഖണ്ഡഃ 5 (മഥുരാഖണ്ഡഃ)/അധ്യായഃ 17

രാധികാപ്രമുഖ-ഗോപീഗണാനാം വിരഹ-വേദോക്തിഃ -

ശ്രീനാരദ ഉവാച -

ശ്രുത്വാ ശ്രീകൃഷ്ണസംദേശം പ്രസന്നാ ഗോപവല്ലഭാഃ .

അശ്രുമുഖ്യോ ബാഷ്പകംഠ്യ ഉചുരൗപഗവിം നൃപ .. 1 ..

ഗോലോകവാസിന്യ ഉചുഃ -

വിദേശം ഗതവാൻകൃഷ്ണസ്ത്യക്ത്വാ പൂർവപ്രിയാഞ്ജനാൻ .

തദുപര്യലിഖദ്യോഗമഹോ നിർമോഹതാബലമ് .. 2 ..

ദ്വാരപാലികാ ഊചുഃ -

ചകോരേ ഗ്ലൗഃ പംകജേഽർകോ ഭ്രമരേ പംകജം യഥാ .

ചാതകേ ച ഘനഃ പ്രീതിം ന കരോതി കദാചന .. 3 ..

ശൃംഗാരപ്രകരാ ഊചുഃ -

ചംദ്രമിത്രം ചകോരോഽസ്തി സഖ്യോ വഹ്നികണഃ സദാ .

വിധാത്രാ യദ്വിലിഖിതം തന്ന്യൂനം ന ഭവേദിഹ .. 4 ..

ശയ്യോപാകരികാ ഊചുഃ -

വ്യാധോഽപി ഹത്വാ ഹി മൃഗാൻ സ്മരതി ത്വരമാതുരഃ .

കടാക്ഷൈഃ സ്വപ്രിയാൻഹത്വാ നിർമോഹീ ന സ്മരേദഹോ .. 5 ..

പാർഷദാഖ്യാ ഊചുഃ -

ജാതം വിരഹജം ദുഃഖം നാന്യോ വേത്തി കദാചന .

യഥാ കംടകവിദ്ധാംഗോ വിദ്വാന്വാ വിദ്ധകംടകഃ .. 6 ..

വൃന്ദാവനപാലികാ ഊചുഃ -

അനിമിത്തം പ്രേമസൗഖ്യമനിമിത്തോ ഹി വേത്തി തത് .

സനിമിത്തോ ന ജാനാതി രസം കർമേംദ്രിയം യഥാ .. 7 ..

ഗോവർധനവാസിന്യ ഊചുഃ -

പുരംധ്രീപ്രേമകൃദ്യോ വൈ സൈരംധ്രീനായകോഽഭവത് .

ശൈലൗകോഭിസ്തു കിം തസ്യ ബഹുനാ കഥിതേന കിമ് .. 8 ..

കുഞ്ജവിധായികാ ഊചുഃ -

ഹാ മാധവീകുഞ്ജപുഞ്ജേ ഗുഞ്ജന്മത്തമധുവ്രതേ .

സ്വദൃഗ്ലക്ഷീകൃതോ യോ വൈ തസ്യേയം ശ്രൂയതേ കഥാ .. 9 ..

നികുഞ്ജവാസിന്യ ഊചുഃ -

വൃന്ദാവനേ മത്തമിലിന്ദപുഞ്ജേ

കലിന്ദജാതീരകദമ്ബകുഞ്ജേ .

ശനൈശ്ചലംതം സബലം സഗോപം

സഗോധനം നംദസുതം ഭജാമഃ .. 10 ..

ജാഹ്നവീയൂഥ ഉവാച -

കദാ തഥാഽസ്മത്സമയോ ഭവിഷ്യതി

യഥാ പുരംധ്രീസമയഃ പ്രദൃശ്യതേ .

ശോകം പരം മാ കുരുത വ്രജാംഗനാഃ

സദാ ന കസ്യാപി ജയഃ പരാജയഃ .. 11 ..

യമുനായൂഥ ഉവാച -

വിധാതുർന ദയാ കിംചിദ്യുനക്തി വിയുനക്തി യഃ .

ഭൂതാനി സകലാന്യേവ ക്രീഡനാനി യഥാഽർഭകഃ .. 12 ..

രമായൂഥ ഉവാച -

കുബ്ജാപുരാദ്യർജുസമാനവിഗ്രഹാ

ദാസീ ത്വിദാനീം തു കുലീനതാം ഗതാ .

കുരൂപിണീ രൂപവതീ ബഭാവഹോ

ചതുർദിനൈർദുന്ദുഭിനാദകാരിണീ .. 13 ..

വിരജായൂഥാ ഊചുഃ -

സദാ ന കസ്യാപി ഭുജാ പ്രിയാംസേ

സദാ വസംതോ ന സദാ യുവാ സ്യാത് .

ഇന്ദ്രോ ന രാജ്യം കുരുതേ സദാ്യയം

ചതുർദിനൈർമാനമലംകരോതു .. 14 ..

ലലിതായൂഥ ഉവാച -

രാമാഭിഷേകം വിനിവാര്യ മംഥരാ

ചകാര വിഘ്നം കില കോസലേ പുരേ .

കുബ്ജെവ സേയം മഥുരാപുരേ ഗതാ

കുബ്ജെവ കിം കിം ന കരോതി ഗോപികാഃ .. 15 ..

വിശാഖായൂഥ ഉവാച -

ഗോചാരണായാനുചരൈർവ്രജംതം

പ്രബോധയംതം സ്വപുരം വിരാവൈഃ .

മത്തേഭയാനം ഹി വിഡംബയംതം

ശ്രീനന്ദസൂനും ന ഹി വിസ്മരാമഃ .. 16 ..

മായായൂഥ ഉവാച -

സംകോചവീഥീഷു പടേ പ്രഗൃഹ്യ

പ്രസഹ്യ ദോർഭ്യാം ഹൃദയേ നിധായ .

അന്യോന്യമാകർഷണഹർഷഭീതി-

ര്ഗൃഹാൻ ഹരിം തം ഹി കദാ നയാമഃ .. 17 ..

അഷ്ടസഖ്യ ഊചുഃ -

വീക്ഷ്യ നന്ദസുതമംഗ സുന്ദരം

നേത്രമദ്യ ന ജഗദ്വിപശ്യതി .

നന്ദരാജതനയേ പുരീം സ്ഥിതേ

കിം ഭവിഷ്യതി വദാശു നസ്ത്വരമ് .. 18 ..

ഷോഡശസഖ്യ ഊചുഃ -

വേണുനാദമധുരധ്വനിം വനേ

സംനിശ്യമ്യ കുസുമേഷുവർധനമ് .

ശ്രോത്രയുഗ്മമിഹ നഃ ശൃണോതി നോ

വിശ്വഗീതമുത വാ യശഃ പരമ് .. 19 ..

ദ്വാത്രിംശത്സഖ്യ ഊചുഃ -

പ്രീത്യാ സ്വമിത്രം ഹി രിപും നയേന

ലുബ്ധം ധനൈശ്ച ദ്വിജമാദരേണ .

ഗുരും പ്രണാമൈ രസികം രസേന

നിർമോഹിനം കേന വശീകരോതി .. 20 ..

ശ്രുതിരൂപാ ഊചുഃ -

യജ്ജാഗരാദിഷു ഭവേഷു പരം ഹ്യതേർഹേതു-

സ്വിദസ്യ വിചരംതി ഗുണാശ്ച യേന .

നൈതദ്വിശംതി മഹദിംദ്രിയദേവസംഘാ-

സ്തസ്മൈ നമോഽഗ്നിമിവ വിസ്തൃതവിസ്ഫുലിംഗാഃ .. 21 ..

ഋഷിരൂപാ ഊചുഃ -

നൈവേശിതും പ്രഭുരയം ബലിനാം ബലിയാ-

ന്മായാ ന ശബ്ദ ഉത നോ വിഷയീകരോതി .

തദ്ബ്രഹ്മ പൂർണമമൃതം പരമം പ്രശാംതം

ശുദ്ധം പരാത്പരതരം ശരണം ഗതാഃ സ്മഃ .. 22 ..

ദേവാംഗനാ ഊചുഃ -

അംശാംശകാംശകകലാദ്യവതാരവൃന്ദൈ-

രാവേശപൂർണസഹിതാശ്ച പരസ്യ യസ്യ .

സർഗാദയഃ കില ഭവംതി തമേവ കൃഷ്ണം

പൂർണാത്പരം തു പരിപൂർണതമം നതാഃ സ്മഃ .. 23 ..

യജ്ഞസീതാ ഊചുഃ -

ശ്രീമന്നികുഞ്ജലതികാകുസുമാകരോ്യയം
    ശ്രീരാധികാ ഹൃദയകണ്ഠവിഭൂഷണോ്യയമ് .
ശ്രീരാസമംഡലപതിർവ്രജമംഡലേശോ
    ബ്രഹ്മാംഡമംഡലമഹീപരിപാലകോ്യയമ് .. 24 ..
രമാവൈകുണ്ഠനിവാസിന്യ ഊചുഃ -
യോ ഗോപികാ സകലയൂഥമലംചകാര
    വൃന്ദാവനം ച നിജപാദരജോഭിരദ്രിമ് .
യഃ സർവലോകവിഭായ ബഭൂവ ഭൂമൗ
    തം ഭൂരിലീലമുരഗേന്ദ്രഭുജം ഭജാമഃ .. 25 ..
ശ്വേതദ്വീപസഖീജനാ ഊചുഃ -
യഥാ ശിലീംധ്രം ശിശുരശ്രമോ ഗജഃ
    സ്വപുഷ്കരേണൈവ ച പുഷ്കരം ഗിരിമ് .
ധൃത്വാ ബഭൗ ശ്രീവ്രജരാജനന്ദനഃ
    കൃപാകരോ്യസൗ ന ഹി വിസ്മൃതഃ ക്വചിത് .. 26 ..
ഊർധ്വവൈകുണ്ഠവാസിന്യ ഊചുഃ -
ശ്യാമവർണമയേ നേത്രേ ജഗച്ഛ്യാമം വിപശ്യതഃ .
ന ദ്വൈതം ദൃശ്യതേ യാസാം താഭിഃ കിം യോഗസേവനമ് .. 27 ..
അജിതപദാശ്രിതാ ഊചുഃ -
സ്നേഹപാശോ ദൃഢച്ഛിന്നോ ന ച്ഛിന്നോ ഹരിണാ വിനാ .
ഛിത്വാ തം മഥുരാം പ്രാഗാന്നാഗപാശം യഥാ ഖഗഃ .. 28 ..
ലോകാചലവാസിന്യ ഊചുഃ -
കൃഷ്ണേ ലഗ്നം നേത്രയുഗ്മം ധാവദ്ദശദിശാംതരമ് .
അഹോ ന ലഗ്നം കുത്രാപി പദ്മലഗ്നോ യഥാ ഹ്യലിഃ .. 29 ..
ശ്രീസഖ്യ ഊചുഃ -
കാർപണ്യേന യശോ ഹംതി ക്രുധാ ഗുണഗണോദയമ് .
ധനാനി വ്യസനൈർലോകഃ കപടേനൈവ മിത്രതാമ് .. 30 ..

മൈഥിലാ ഊചുഃ -

ധനം ദത്വാ തനും രക്ഷേത്തനും ദത്വാ ത്രപാം വ്യധാത് .

ധനം തനും ത്രപാം ദദ്യാന്മിത്രകാര്യാർഥമേവ ഹി .. 31 ..

കൗശലാ ഊചുഃ -

ന കോപി ജാനാതി വിയോഗജാം ദശാം

ജീവം വിനാ വക്തുമലം ന സാപി ഹി .

ഭൂയാദ്ദൂരോബാണവിഭിന്നമാരാ-

ന്മാഭൂത്കദാപി പ്രിയവിപ്രയോജനമ് .. 32 ..

അയോധ്യാപുരവാസിന്യ ഊചുഃ -

കൃത്വാ നിരാശാം വിനിധായ ചാശാം

ജഗാമ ചാശാം മഥുരാപുരസ്യ .

യോഗം ച തസ്യോപരി ചാലിഖന്നോ

നിർമോഹിനാം ചിത്തമഹോ വിചിത്രമ് .. 33 ..

പുലിംദികാ ഊചുഃ -

ഏനം വരം കർതുമതീവ വിഹ്വലാം

സമാഗതാം ശൂർപണഖാം പുരാ വനേ .

യഃ കാരയാമാസ വിരൂപിണീം ബലാ-

ത്സൗമിത്രിണാ തേന തു വഃ കൃപാ കഥമ് .. 34 ..

സുതലവാസിന്യ ഊചുഃ -

ഭക്തം ബലിം സത്യപരം ഭൂരിദം

നീത്വാ ബലിം യഃ കുപിതോ ബബന്ധ ഹ .

അഹോ കഥം തസ്യ കരോതി സേവനം

മായാവടോർവാമനരൂപധാരിണഃ .. 35 ..

ജാലംധര്യ ഊചുഃ

പുരാതികഷ്ടം പ്രഗതേഽസുരോത്തമേ

കായാധവേ ഭക്തവരേ തതോ ഹ്യയമ് .

ഭൂത്വാ നൃസിംഹഃ കൃതവാൻസഹായ-

മഹോ പരാ നിഷ്ഠുരതാ പ്രദൃശ്യതേ .. 36 ..

ഭൂമിഗോപ്യ ഊചുഃ -

അഹോഽതിനിർമോഹിജനസ്യ ചിത്രം

പരം ചരിത്രം ഗദിതും ന യോഗ്യമ് .

മുഖേന ചാന്യദ്ധൃദി ഭാവ്യമന്യ-

ദ്ദേവോ ന ജാനാതി കുതോ മനുഷ്യഃ .. 37 ..

ഇതി ശ്രീഗർഗസംഹിതായാം മഥുരാഖംഡേ ശ്രീനാരദബഹുലാശ്വസംവാദേ ഗോപീവാക്യം നാമ സപ്തദശോഽധ്യായഃ .. 17 ..
